

Codul penal

Codul de procedură penală

Legile de executare

Decizii ale Curții Constituționale • Recursuri în interesul legii
• Hotărâri prealabile • Legislație conexă • Index alfabetic

Ediție actualizată la
10 septembrie 2025

Editura

Hamangiu

Cuprins general

CODUL PENAL	1
<i>Index</i>	209
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (<i>extras</i>)	219
 CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ	227
<i>Index</i>	564
Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (<i>extras</i>)	579
 Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	589
 Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	674

Codul penal

Codul de procedură penală

Legile de executare

Decizii ale Curții Constituționale • Recursuri în interesul legii
• Hotărâri prealabile • Legislație conexă • Index alfabetic

Ediție actualizată la
10 septembrie 2025

Editura

Hamangiu

Titlul IV. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției

Art. 266. Nedenunțarea. (1)^[1] Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani.

(1')^[2] Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală, de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile ori contra libertății și integrității sexuale, săvârșite față de un minor, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților. *[R.A.: art. 262 CP 1969]*

Art. 267. Omisiunea sesizării. (1) Funcționarul public care, luând cunoștință de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda. *[R.A.: art. 263 CP 1969]*

Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare. (1) Sesizarea penală, făcută prin denunț sau plângere, cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală ori în legătură cu săvârșirea unei asemenea fapte de către o anumită persoană, cunoscând că aceasta este nereală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Producerea sau ticluirea de probe nereale, în scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală ori săvârșirea acesteia de către o anumită persoană, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Nu se pedepsește persoana care a săvârșit inducerea în eroare a organelor judiciare, dacă declară, înainte de reținerea, arestarea sau de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva celui față de care s-a făcut denunțul sau plângerea ori s-au produs probele, că denunțul, plângerea sau probele sunt nereale. *[R.A.: art. 259 CP 1969]*

Art. 269. Favorizarea făptuitorului. (1) Ajutorul dat făptuitorului în scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală, tragerii la răspundere penală, executării unei pedepse sau măsuri privative de libertate se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

^[1] Alin. (1) al art. 266 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 186/2021.

^[2] Alin. (1') al art. 266 a fost introdus prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 186/2021.

(3) Favorizarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește. **[R.A.: art. 264 CP 1969]**

Art. 270. Tăinuirea. (1) Primirea, dobândirea, transformarea ori înlesnirea valorificării unui bun, de către o persoană care fie a cunoscut, fie a prevăzut din împrejurările concrete că acesta provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, chiar fără a cunoaște natura acesteia, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedepsa aplicată tăinuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Tăinuirea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește. **[R.A.: art. 221 CP 1969]**

Art. 271. Obstrucționarea justiției. (1) Persoana care, fiind avertizată asupra consecințelor faptei sale:

a) împiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural;

b) refuză să pună la dispoziția organului de urmărire penală, instanței sau judecătorului sindic, în tot sau în parte, datele, informațiile, înscrisurile sau bunurile deținute, care i-au fost solicitate în mod explicit, în condițiile legii, în vederea soluționării unei cauze,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul persoanei urmărite sau judecate pentru infracțiunea care formează obiectul procesului penal. **[R.A.: art. 147 din Legea nr. 85/2006]**

Legislație conexă: art. 120 din O.U.G. nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale (M. Of. nr. 299 din 24 mai 2013).

Art. 272. Influențarea declarațiilor. (1) Încercarea de a determina sau determinarea unei persoane, indiferent de calitatea acesteia, prin corupere, prin constrângere ori prin altă faptă cu efect vădit intimidant, săvârșită asupra sa ori asupra unui membru de familie al acesteia, să nu sesizeze organele de urmărire penală, să nu dea declarații, să își retragă declarațiile, să dea declarații mincinoase ori să nu prezinte probe, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură judiciară, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă actul de intimidare sau corupere constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(2) Nu constituie infracțiune înțelegerea patrimonială dintre infractor și persoana vătămată, intervenită în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângere prealabilă sau pentru care intervine împăcarea. **[R.A.: art. 261 și art. 261¹ CP 1969]**

Art. 273. Mărturia mincinoasă. (1) Fapta martorului care, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Mărturia mincinoasă săvârșită:

- a) de un martor cu identitate protejată ori aflat în Programul de protecție a martorilor;
- b) de un investigator sub acoperire;

c) de o persoană care întocmește un raport de expertiză ori de un interpret;
d) în legătură cu o faptă pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață ori închisoarea de 10 ani sau mai mare
se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Autorul nu se pedepsește dacă își retrage mărturia, în cauzele penale înainte de reținere, arestare sau de punerea în mișcare a acțiunii penale ori în alte cauze înainte de a se fi pronunțat o hotărâre sau de a se fi dat o altă soluție, ca urmare a mărturiei mincinoase. [R.A.: art. 260 CP 1969]

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 1/2019 (M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit:

„Fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată întruște numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal”.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 10/2019 (M. Of. nr. 416 din 28 mai 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: „Poate fi subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă participantul la comiterea unei infracțiuni care a fost judecat separat de ceilalți participanți și audiat ulterior ca martor în cauza disjunsă cu privire la acești din urmă participanți?” și a stabilit:

„Participantul la comiterea unei infracțiuni care a fost judecat separat de ceilalți participanți și audiat ulterior ca martor, în cauza disjunsă, nu poate avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă prevăzute de art. 273 din Codul penal”.

2. Prin Decizia nr. 1/2020 (M. Of. nr. 173 din 3 martie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: „Dacă martorul denunțator beneficiar al cauzei de nepedepsire, prevăzute la art. 290 alin. (3) din Codul penal, poate fi subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 din Codul penal, sau de favorizare a făptuitorului, prevăzută de art. 269 din Codul penal”, și a stabilit:

„Martorul denunțator care beneficiază de cauza de nepedepsire prevăzută la art. 290 alin. (3) din Codul penal poate fi subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal”.

Art. 274. Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției. Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unei persoane ori a unui membru de familie al acesteia, pe motiv că a sesizat organele de urmărire penală, a dat declarații ori a prezentat probe într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură dintre cele prevăzute în art. 273, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

Art. 275. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri. (1) Sustragerea, distrugerea, reținerea, ascunderea ori alterarea de mijloace materiale de probă

sau de înscrisuri, în scopul de a împiedica aflarea adevărului într-o procedură judiciară, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează împiedicarea, în orice alt mod, ca un înscris necesar soluționării unei cauze, emis de către un organ judiciar sau adresat acestuia, să ajungă la destinatar. *[R.A.: art. 272 CP 1969]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 3/2021 (M. Of. nr. 396 din 15 aprilie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „1. Infracțiunea de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri prevăzută de art. 275 alin. (1) din Codul penal are ca situație premisă existența unei proceduri judiciare deja începute? 2. Poate fi subiect activ al infracțiunii de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri în modalitatea prevăzută de art. 275 alin. (1) din Codul penal autorul faptei prevăzute de legea penală ce face obiectul procesului penal în care urmau să fie folosite înscrisurile ori mijloacele materiale de probă presupus a fi sustrase sau distruse?” și a stabilit:

„1. *Infracțiunea de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri, prevăzută de art. 275 alin. (1) din Codul penal, are ca situație premisă existența unei proceduri judiciare începute.*
2. *Autorul faptei prevăzute de legea penală ce face obiectul procesului penal în care sunt folosite înscrisurile ori mijloacele materiale de probă poate fi subiect activ al infracțiunii de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri în modalitatea prevăzută de art. 275 alin. (1) din Codul penal.*”

Art. 276.^[1] Abrogat.

Art. 277. Compromiterea intereselor justiției. (1) Divulgarea, fără drept, de informații confidențiale privind data, timpul, locul, modul sau mijloacele prin care urmează să se administreze o probă, de către un magistrat sau un alt funcționar public care a luat cunoștință de acestea în virtutea funcției, dacă prin aceasta poate fi îngreunată sau împiedicată urmărirea penală, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dezvăluirea, fără drept, de mijloace de probă sau de înscrisuri oficiale dintr-o cauză penală, înainte de a se dispune o soluție de netrimitere în judecată ori de soluționare definitivă a cauzei, de către un funcționar public care a luat cunoștință de acestea în virtutea funcției, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(3) Dezvăluirea, fără drept, de informații dintr-o cauză penală, de către un martor, expert sau interpret, atunci când această interdicție este impusă de legea de procedură penală, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(4) Nu constituie infracțiune fapta prin care sunt divulgate ori dezvăluite acte sau activități vădite ilegale comise de autorități într-o cauză penală.

Art. 278. Încălcarea solemnității ședinței. Întrebuițarea de cuvinte ori gesturi jignitoare sau obscene, de natură să perturbe activitatea instanței, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfășoară în fața instanței, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă. *[R.A.: art. 272¹ alin. (1) CP 1969]*

^[1] Art. 276 a fost abrogat prin Legea nr. 159/2014.

Art. 279. Ultrajul judiciar. (1)^[1] Amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui judecător sau procuror aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(2) Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui judecător sau procuror ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al judecătorului sau al procurorului.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și faptelor comise împotriva unui avocat în legătură cu exercitarea profesiei. [R.A.: ► art. 175 alin. (1) lit. f), art. 176 alin. (1) lit. f), art. 239, art. 239' și art. 272' alin. (2) CP 1969; ► art. 39 alin. (2), (3) și (5) din Legea nr. 51/1995]

Art. 280. Cercetarea abuzivă. (1) Întrebuințarea de promisiuni, amenințări sau violențe împotriva unei persoane urmărite sau judecate într-o cauză penală, de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător, pentru a o determina să dea ori să nu dea declarații, să dea declarații mincinoase ori să își retragă declarațiile, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează producerea, falsificarea ori ticluirea de probe nerezale de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător. [R.A.: art. 266 alin. (2) și (3) CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 22 alin. (2) C. Rom.; ► art. 3 CEDO; ► art. 4 CDFUE; ► Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1984 și intrată în vigoare la 26 iunie 1987, la care România a aderat prin Legea nr. 19/1990 (M. Of. nr. 112 din 10 octombrie 1990); ► Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, adoptată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987 și intrată în vigoare la 1 februarie 1989, ratificată prin Legea nr. 80/1994 (M. Of. nr. 285 din 7 octombrie 1994).

Art. 281. Supunerea la rele tratamente. (1) Supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranță sau educative în alt mod decât cel prevăzut de dispozițiile legale se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Supunerea la tratamente degradante ori inumane a unei persoane aflate în stare de reținere, deținere ori în executarea unei măsuri de siguranță sau educative, privative de libertate, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. [R.A.: art. 266 alin. (1) și art. 267 CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 22 alin. (2) C. Rom.; ► art. 3 CEDO; ► art. 4 CDFUE; ► Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante,

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 279 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 9 din Legea nr. 248/2023.

adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1984 și intrată în vigoare la 26 iunie 1987, la care România a aderat prin Legea nr. 19/1990 (M. Of. nr. 112 din 10 octombrie 1990); ► Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, adoptată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987 și intrată în vigoare la 1 februarie 1989, ratificată prin Legea nr. 80/1994 (M. Of. nr. 285 din 7 octombrie 1994).

Art. 282. Tortura. (1) Fapta funcționarului public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat sau a altei persoane care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres ori tacit al acestuia de a provoca unei persoane puternice suferințe fizice ori psihice:

a) în scopul obținerii de la această persoană sau de la o terță persoană informații sau declarații;

b) în scopul pedepșirii ei pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis;

c) în scopul de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane;

d) pe un motiv bazat pe orice formă de discriminare,

se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a avut ca urmare o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Tortura ce a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (1) se pedepsește.

(5) Nicio împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de amenințări cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice altă stare de excepție, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura. De asemenea, nu poate fi invocat ordinul superiorului ori al unei autorități publice.

(6) Nu constituie tortură durerea sau suferințele ce rezultă exclusiv din sancțiuni legale și care sunt inerente acestor sancțiuni sau sunt ocazionate de ele. *[R.A.: art. 267¹ CP 1969]*

Legislație conexă: ► art. 22 alin. (2) C. Rom.; ► art. 3 CEDO; ► art. 4 CDFUE; ► Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1984 și intrată în vigoare la 26 iunie 1987, la care România a aderat prin Legea nr. 19/1990 (M. Of. nr. 112 din 10 octombrie 1990); ► Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, adoptată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987 și intrată în vigoare la 1 februarie 1989, ratificată prin Legea nr. 80/1994 (M. Of. nr. 285 din 7 octombrie 1994).

Art. 283. Represiunea nedreaptă. (1) Fapta de a pune în mișcare acțiunea penală, de a lua o măsură preventivă neprivativă de libertate ori de a trimite în judecată o persoană, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Reținerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. *[R.A.: art. 268 CP 1969]*

Legislație conexă: ► art. 23 alin. (1) și (2) C. Rom.; ► art. 5 parag. 1 CEDO; ► art. 6 CDFUE.

Art. 284. Asistența și reprezentarea neloială. (1) Fapta avocatului sau a reprezentantului unei persoane care, în înțelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare în aceeași cauză, în cadrul unei proceduri judiciare sau notariale, vatămă interesele clientului sau ale persoanei reprezentate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează înțelegerea frauduloasă dintre avocat sau reprezentantul unei persoane și un terț interesat de soluția ce se va pronunța în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului sau ale persoanei reprezentate.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Art. 285. Evadarea. (1) Evadarea din starea legală de reținere sau de deținere se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când evadarea este săvârșită prin folosire de violențe sau arme, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Se consideră evadare:

a) neprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate;

b) părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere;

c)^[1] încălcarea de către persoana aflată în arest la domiciliu a obligației de a nu părăsi imobilul ori nerespectarea de către aceasta a itinerarului sau condițiilor de deplasare, stabilite potrivit legii.

(3')^[2] Se consideră evadare și fapta persoanei condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei.

(4)^[3] În situațiile prevăzute la alin. (1), (2), alin. (3) lit. a) și b) și alin. (3'), pedeapsa aplicată pentru înfrățuirea de evadare se adaugă la pedeapsa rămasă neexecutată la data evadării.

(4')^[4] În situația prevăzută la alin. (3) lit. c), se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește. **[R.A.: art. 269 CP 1969]**

Art. 286. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Înlesnirea evadării:

a) săvârșită prin folosire de violențe, arme, substanțe narcotice sau paralizante;

^[1] Lit. c) de la alin. (3) al art. 285 a fost introdusă prin art. 42 pct. 2 din Legea nr. 146/2021.

^[2] Alin. (3') al art. 285 a fost introdus prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 19/2025.

^[3] Alin. (4) al art. 285 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 2 din Legea nr. 19/2025.

^[4] Alin. (4') al art. 285 a fost introdus prin art. 42 pct. 4 din Legea nr. 146/2021.

b) a două sau mai multor persoane în aceeași împrejurare;

c) unei persoane reținute sau arestate pentru o infracțiune sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață ori cu pedeapsa închisorii de 10 ani sau mai mare ori condamnate la o astfel de pedeapsă

se sancționează cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel reținut sau deținut, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Înlesnirea evadării, săvârșită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel care a evadat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește. *[R.A.: art. 270 CP 1969]*

Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești. (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea;

h)^[1] nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul faptelor prevăzute în lit. d)-g), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3)^[2] În cazul faptei prevăzute la alin. (1) lit. h), împăcarea părților înlătură răspunderea penală. *[R.A.: ► art. 271 alin. (1)-(3) CP 1969; ► art. 56 alin. (6) din Legea nr. 188/2000; ► art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004; ► art. 261, art. 262 și art. 263 alin. (1) C. muncii]*

Legislație conexă: art. 47 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată (M. Of. nr. 948 din 15 octombrie 2020).

^[1] Lit. h) de la alin. (1) al art. 287 a fost introdusă prin art. 25 pct. 1 din Legea nr. 151/2016.

^[2] Alin. (3) al art. 287 a fost introdus prin art. 25 pct. 2 din Legea nr. 151/2016.

Art. 288. Neexecutarea sancțiunilor penale. (1) Sustragerea de la executare ori neexecutarea conform legii a unei pedepse complementare ori accesorii sau a măsurii de siguranță prevăzute în art. 108 lit. b) și lit. c), de către persoana fizică față de care s-au dispus aceste sancțiuni, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

(2) Sustragerea de la executarea unei măsuri educative privative de libertate prin părăsirea fără drept a centrului educativ sau a centrului de detenție ori prin neprezentarea după expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Neexecutarea, de către mandatar sau administrator, a pedepselor complementare aplicate unei persoane juridice dintre cele prevăzute în art. 141 se pedepsește cu amendă. *[R.A.: art. 271 alin. (4) și (5) CP 1969]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 2/2019 (M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept dacă: „Fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzute în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) («interzicerea de a se afla în anumite localități») se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din Codul penal [sub forma sustragerii de la executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării dreptului de a se afla în anumite localități stabilite de instanță, pedeapsă prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. l) din Codul penal] sau a fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012 (respectiv 1 februarie 2014)” și a stabilit:

„Fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzute în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) nu realizează condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal”.

Titlul III. Judecata

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 349.^[1] Rolul instanței de judecată. (1) Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecătii cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.

(2) Instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta și recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa și dacă instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, cu excepția cazului în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață. *[R.A.: art. 287 CPP 1968]*

Art. 350. Locul unde se desfășoară judecata. (1) Judecata se desfășoară la sediul instanței.

(2) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc. *[R.A.: art. 288 CPP 1968]*

Art. 351. Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea. (1) Judecata cauzei se face în fața instanței constituite potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

(2)^[2] Instanța este obligată să pună în discuție cererile procurorului, ale părților sau ale celorlalți subiecți procesuali și excepțiile ridicate de aceștia sau din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecătii. *[R.A.: art. 289 și art. 302 CPP 1968]*

Legislație conexă: ► art. 6 parag. 1 teza I CEDO; ► art. 47 teza a II-a prima parte CDFUE.

Art. 352. Publicitatea ședinței de judecată. (1) Ședința de judecată este publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Ședința desfășurată în camera de consiliu nu este publică.

(2) Nu pot asista la ședința de judecată minorii sub 18 ani, cu excepția situației în care aceștia au calitatea de părți sau martori, precum și persoanele înarmate, cu excepția personalului care asigură paza și ordinea.

(3) Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiției, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara ședință nepublică pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

(3)^[3] Din oficiu sau la solicitarea expresă a persoanei vătămate sau a procurorului, ședința de judecată este declarată nepublică pentru tot cursul său dacă persoana

^[1] Art. 349 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 225 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (2) al art. 351 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 226 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (3)¹ și (3)² ale art. 352 au fost introduse prin art. II pct. 6 din Legea nr. 217/2023.

vătămată este minoră și este victima uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal.

(3²) La solicitarea expresă a persoanei vătămate sau a procurorului, ședința de judecată este declarată nepublică pentru tot cursul său dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane.

(4) Instanța poate de asemenea să declare ședință nepublică la cererea unui martor, dacă prin audierea sa în ședință publică s-ar aduce atingere siguranței ori demnității sau vieții intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților, în cazul în care o audiere în public ar pune în pericol confidențialitatea unor informații.

(5) Declararea ședinței nepublice se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente, a persoanei vătămate și a procurorului. Dispoziția instanței este executorie.

(6) În timpul cât ședința este nepublică, nu sunt admise în sala de ședință decât părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și celelalte persoane a căror prezență este autorizată de instanță.

(7)⁽¹⁾ Părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și experții desemnați în cauză au dreptul de a lua cunoștință de actele și conținutul dosarului.

(8) Președintele completului are îndatorirea de a aduce la cunoștința persoanelor ce participă la judecata desfășurată în ședință nepublică obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecării, instanța poate interzice publicarea și difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea persoanei vătămate, a părții civile, a părții responsabile civilmente sau a martorilor, în condițiile prevăzute la alin. (3) sau (4).

(10)⁽²⁾ Informațiile de interes public din dosar se comunică în condițiile legii.

(11)-(12)⁽³⁾ *Abrogate. [R.A.: art. 290 CPP 1968]*

Legislație conexă: ► art. 127 C. Rom.; ► art. 6 parag. 1 CEDO; ► art. 47 teza a II-a prima parte CDFUE; ► art. 24 și art. 25 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001).

Art. 353. Citarea la judecată⁽⁴⁾. (1) Judecata poate avea loc numai dacă persoana vătămată și părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente și, după caz, reprezentanții legali ai acestora se citează

⁽¹⁾ Alin. (7) și (8) ale art. 352 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 227 din Legea nr. 255/2013.

⁽²⁾ Alin. (10) al art. 352 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 227 din Legea nr. 255/2013.

⁽³⁾ Alin. (11) și (12) ale art. 352 au fost abrogate prin art. I pct. 41 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 21/2018 (M. Of. nr. 175 din 23 februarie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „instanța solicită” cu raportare la sintagma „permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului” din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (11) CPP, respectiv sintagma „autoritatea emitentă” din cuprinsul dispozițiilor art. 352 alin. (12) CPP sunt neconstituționale.

⁽⁴⁾ Denumirea marginală și alin. (1) și (2) ale art. 353 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 228 din Legea nr. 255/2013.

din oficiu de către instanță. Instanța poate dispune citarea altor subiecți procesuali atunci când prezența acestora este necesară pentru soluționarea cauzei. Înfățișarea persoanei vătămate sau a părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu persoana reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Partea sau alt subiect procesual principal prezent personal, prin reprezentant sau prin apărător ales la un termen, precum și acela căruia, personal, prin reprezentant sau apărător ales ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat în mod legal citația pentru un termen de judecată nu mai sunt citați pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene, cu excepția situațiilor în care prezența acestora este obligatorie. Militarii și deținuții sunt citați din oficiu la fiecare termen.

(3) Pentru primul termen de judecată, persoana vătămată se citează cu mențiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(4) Neprezentarea persoanei vătămate și a părților citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanța consideră că este necesară prezența uneia dintre părțile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(5)^[1] *Abrogat.*

(6) Pe tot parcursul judecății, persoana vătămată și părțile pot solicita, oral sau în scris, ca judecata să se desfășoare în lipsă, în acest caz nemaifiind citate pentru termenele următoare.

(7)^[2] Când judecata se amână, părțile și celelalte persoane care participă la proces iau cunoștință de noul termen de judecată.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citații, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

(10)^[3] Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părților ori a persoanei vătămate, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoștință, cu respectarea principiului continuității completului, în situația în care din motive obiective instanța nu își poate desfășura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluționării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluția judecătorului în camera de consiliu și fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat. *[R.A.: art. 291 CPP 1968]*

Legislație conexă: art. 50 alin. (1) lit. c) și art. 126 alin. (3) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3243/2022 (M. Of. nr. 1254 și nr. 1254 bis din 27 decembrie 2022).

Art. 354. Compunerea instanței. (1) Instanța judecă în complet de judecată, a cărui compunere este cea prevăzută de lege.

^[1] Alin. (5) al art. 353 a fost abrogat prin art. 102 pct. 229 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (7) al art. 353 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 230 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (10) al art. 353 a fost introdus prin art. 102 pct. 231 din Legea nr. 255/2013.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. Când acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor. **[R.A.: art. 292 CPP 1968]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 10/2025 (www.scj.ro), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 354, art. 357, art. 391-392, art. 395, art. 405-406 din Codul de procedură penală, a stabilit:

„Judecătorul care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, nu este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, întrucât nu mai este judecător al instanței respective”.

Art. 355. Judecata de urgență în cauzele cu arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu. (1) Dacă în cauză sunt inculpați arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu, judecata se face de urgență și cu precădere, termenele de judecată fiind, de regulă, de 7 zile.

(2) Pentru motive temeinic justificate, instanța poate acorda termene mai scurte sau mai lungi. **[R.A.: art. 293 CPP 1968]**

Art. 355¹. Judecata de urgență în cauzele cu persoane vătămate minore. Cauzele cu persoane vătămate minore, victime ale uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal, se judecă de urgență și cu precădere, în condițiile art. 355.

Art. 356. Asigurarea apărării. (1) Persoana vătămată, inculpatul, celelalte părți și avocații acestora au dreptul să ia cunoștință de actele dosarului în tot cursul judecării.

(2) Când persoana vătămată sau una dintre părți se află în stare de deținere, președintele completului ia măsuri ca aceasta să își poată exercita dreptul prevăzut la alin. (1) și să poată lua contact cu avocatul său.

(3) În cursul judecării, persoana vătămată și părțile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat și pentru pregătirea apărării.

(4)^[2] În situația în care persoana vătămată sau una dintre părți nu mai beneficiază de asistența juridică acordată de avocatul său ales, instanța poate acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat și pregătirea apărării.

(5) În situațiile prevăzute la alin. (1)-(4), acordarea înlesnirilor necesare pregătirii apărării efective trebuie să fie conformă respectării termenului rezonabil al procesului penal. **[R.A.: art. 294 alin. (2) și (3) CPP 1968]**

Art. 357. Atribuțiile președintelui completului. (1) Președintele completului conduce ședința, îndeplinind toate îndatoririle prevăzute de lege, și decide asupra

^[1] Art. 355¹ a fost introdus prin art. II pct. 7 din Legea nr. 217/2023.

^[2] Alin. (4) al art. 356 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 232 din Legea nr. 255/2013.

cererilor formulate de procuror, persoana vătămată și de părți, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

(2) În cursul judecății, președintele, după consultarea celorlalți membri ai completului, poate respinge întrebările formulate de părți, persoana vătămată și de procuror, dacă acestea nu sunt concludente și utile soluționării cauzei.

(3) Dispozițiile președintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente în sala de ședință. *[R.A.: art. 296 CPP 1968]*

Art. 358. Strigarea cauzei și apelul celor citați. (1) Președintele completului anunță, potrivit ordinii de pe lista de ședință, cauza a cărei judecare este la rând, dispune a se face apelul părților și al celorlalte persoane citate și constată care dintre ele s-au prezentat. În cazul participanților care lipsesc verifică dacă le-a fost înmănată citația în condițiile art. 260 și dacă și-au justificat în vreun fel absența.

(2) Părțile și persoana vătămată se pot prezenta și participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citația, președintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora. *[R.A.: art. 297 CPP 1968]*

Legislație conexă: art. 119 alin. (2)-(4) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3243/2022 (M. Of. nr. 1254 și nr. 1254 bis din 27 decembrie 2022).

Art. 359. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței. (1) Președintele veghează asupra menținerii ordinii și solemnității ședinței, putând lua măsurile necesare în acest scop.

(2) Președintele poate limita accesul publicului la ședința de judecată, ținând seama de mărimea sălii de ședință.

(3) Părțile și persoanele care asistă sau participă la ședința de judecată sunt obligate să păstreze disciplina ședinței.

(4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate, președintele îi atrage atenția să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

(5) Partea sau persoana îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Președintele îi aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsă și îi citește declarațiile celor audiați. Dacă partea sau persoana continuă să tulbure ședința, președintele poate dispune din nou îndepărtarea ei din sală, dezbaterile urmând a avea loc în lipsa acesteia.

(6) Dacă partea continuă să tulbure ședința și cu ocazia pronunțării hotărârii, președintele completului poate dispune îndepărtarea ei din sală, în acest caz hotărârea urmând a-i fi comunicată. *[R.A.: art. 298 CPP 1968]*

Art. 360. Constatarea infracțiunilor de audiență. (1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, președintele completului de judecată constată acea faptă și îl identifică pe făptuitor. Încheierea de ședință se trimite procurorului competent.

(2)^[1] În cazul în care procurorul participă la judecată, poate declara că începe urmărirea penală, pune în mișcare acțiunea penală și îl poate reține pe suspect sau pe inculpat. [R.A.: art. 299 CPP 1968]

Legislație conexă: art. 218 din Codul de procedură civilă, republicat (M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015).

Art. 361. Pregătirea ședinței de judecată. (1)^[2] *Abrogat.*

(2) Președintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

(3) În acest scop, dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de președintele completului, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzei.

(4) În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, președintele completului va lua măsuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) În situația în care în aceeași cauză au calitatea de inculpat atât persoana juridică, cât și reprezentanții legali ai acesteia, președintele verifică dacă inculpatul persoană juridică și-a desemnat un reprezentant, iar în caz contrar, procedează la desemnarea unui reprezentant, din rândul practicienilor în insolvență.

(6) De asemenea, președintele verifică îndeplinirea dispozițiilor privind citarea și, după caz, procedează la completarea ori refacerea acestora.

(7) Președintele completului se îngrijește ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită și afișată la instanță, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

(8) La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanță, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deținuți sau arestați la domiciliu și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență. [R.A.: art. 294 alin. (1), art. 295 și art. 313 CPP 1968]

Art. 362.^[3] Măsurile preventive în cursul judecății. (1) În tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, instanța se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, instanța este datoră să verifice, în tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, în ședință publică, legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 208. [R.A.: art. 300¹ și art. 300² CPP 1968]

Legislație conexă: art. 23 alin. (6) C. Rom.

Art. 363. Participarea procurorului la judecată. (1) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(2) În cursul judecății, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale.

^[1] Alin. (2) al art. 360 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 233 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) al art. 361 a fost abrogat prin art. 102 pct. 234 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Art. 362 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 2 din Legea nr. 130/2021.

(3) În cursul judecății, procurorul formulează cereri, ridică excepții și pune concluzii. Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(4)^[1] Când apreciază că există vreuna dintre cauzele care împiedică exercitarea acțiunii penale, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal. *[R.A.: art. 301 alin. (1), art. 315 și art. 316 CPP 1968]*

Legislație conexă: art. 71 și art. 72 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 364. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia. (1)^[2]

Judecata cauzei are loc în prezența inculpatului. Aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată este obligatorie. Se consideră că este prezent și inculpatul privat de libertate care, cu acordul său și în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului, participă la judecată prin videoconferință, la locul de deținere.

(2) Judecata poate avea loc în lipsa inculpatului dacă acesta este dispărut, se sustrage de la judecată ori și-a schimbat adresa fără a o aduce la cunoștința organelor judiciare și, în urma verificărilor efectuate, nu i se cunoaște noua adresă.

(3) Judecata poate de asemenea avea loc în lipsa inculpatului dacă, deși legal citat, acesta lipsește în mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4)^[3] Pe tot parcursul judecății, inculpatul, inclusiv în cazul în care este privat de libertate, poate cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu. În cazul în care inculpatul aflat în stare de deținere a solicitat să fie judecat în lipsă, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, ca acesta să poată pună concluzii în cadrul dezbaterilor și să i se dea cuvântul prin intermediul videoconferinței, în prezența apărătorului ales sau din oficiu.

(5) Dacă apreciază necesară prezența inculpatului, instanța poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

(6)^[4] Inculpatul poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii, inclusiv în situația prevăzută la alin. (1) teza finală. *[R.A.: art. 301 alin. (1) și art. 314 CPP 1968]*

Legislație conexă: Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale (J.O. L nr. 65 din 11 martie 2016).

Art. 365. Participarea celorlalte părți la judecată și drepturile acestora. (1)

Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii. *[R.A.: art. 301 alin. (1) și (3) CPP 1968]*

^[1] Alin. (4) al art. 363 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 235 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) al art. 364 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 95 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[3] Alin. (4) al art. 364 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 95 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[4] Alin. (6) al art. 364 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 95 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 366.^[1] Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora. (1) Persoana vătămată poate fi reprezentată de avocat.

(2) Persoana vătămată poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii în latura penală a cauzei.

(3) Persoanele ale căror bunuri sunt supuse confiscării pot fi reprezentate de avocat și pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la măsura confiscării. *[R.A.: art. 301 alin. (1) și (2) CPP 1968]*

Art. 367. Suspendarea judecății. (1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea judecății până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(1¹)^[2] Instanța dispune suspendarea judecății numai dacă, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea lui în acest mod ar aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a judecății.

(1²) Dacă nu se dispune suspendarea judecății, audierea suspectului sau inculpatului la locul unde se află sau prin videoconferință nu poate avea loc decât în prezența avocatului.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) Suspendarea judecății se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.

(4)^[3] Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus cu privire la suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu contestație la instanța ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru procuror, părțile și persoana vătămată prezente, și de la comunicare, pentru părțile sau persoana vătămată care lipsesc. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(5) Contestația nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(6) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(7) Instanța de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecății.

(8)^[4] Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori față de inculpat s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208.

^[1] Art. 366 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 237 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1¹) și (1²) ale art. 367 au fost introduse prin art. II pct. 5 din Legea nr. 228/2020.

^[3] Alin. (4) al art. 367 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 6 din Legea nr. 228/2020.

^[4] Alin. (8) al art. 367 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

(9) Ridicarea unei excepții de neconstituționalitate nu suspendă judecarea cauzei. *[R.A.: art. 303 CPP 1968]*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXXVI/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, în aplicarea dispozițiilor art. 29 alin. (6) [în prezent, alin. (5) – n.r.] din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, a stabilit:

„Încheierile instanțelor de recurs de respingere, ca inadmisibile, a cererilor de sesizare a Curții Constituționale, cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate, sunt supuse căii de atac a recursului”.

Notă. În prezent, referirea la instanța de recurs trebuie înțeleasă ca fiind făcută la orice judecător sau instanță de judecată investiți cu soluționarea unei căi de atac prevăzute de Codul de procedură penală actual.

Legislație conexă: ► art. 70 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006); ► art. 2 alin. (8) și (10) din Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022).

Art. 368. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă. (1)^[1] În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanța pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecării până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanței este supusă contestației în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă, la instanța ierarhic superioară.

(2) Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei.

(3) Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(4)^[2] Contestația nu suspendă executarea și se judecă în ședință publică, în termen de 5 zile de la primirea dosarului, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. *[R.A.: art. 303¹ CPP 1968]*

Art. 369. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată. (1) Desfășurarea ședinței de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul ședinței de judecată grefierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Procurorul și părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către președinte.

(3) După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor.

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 368 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 238 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (4) al art. 368 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 96 din O.U.G. nr. 18/2016.

(5) În caz de contestare de către participanții la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

(6)^[1] La cerere, părțile, pe cheltuiuala acestora, pot obține o copie electronică a înregistrării ședinței de judecată în ceea ce privește cauza lor, cu excepția situațiilor în care ședința nu a fost publică în tot sau în parte. *[R.A.: art. 304 CPP 1968]*

Art. 370. Felul hotărârilor. (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță de judecată sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește *sentință*. Instanța se pronunță prin sentință și în alte situații prevăzute de lege.

(2)^[2] Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului în casație și recursului în interesul legii se numește decizie. Instanța se pronunță prin decizie și în alte situații prevăzute de lege.

(3) Toate celelalte hotărâri pronunțate de instanțe în cursul judecății se numesc *încheieri*.

(4) Desfășurarea procesului în ședința de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

- a) ziua, luna, anul și denumirea instanței;
- b) mențiunea dacă ședința a fost sau nu publică;
- c) numele și prenumele judecătorilor, procurorului și grefierului;
- d) numele și prenumele părților, avocaților și ale celorlalte persoane care participă în proces și care au fost prezente la judecată, precum și ale celor care au lipsit, cu arătarea calității lor procesuale și cu mențiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;
- e)^[3] fapta pentru care inculpatul a fost trimis în judecată și textele de lege în care a fost încadrată fapta;
- f) mijloacele de probă care au fost supuse dezbaterii contradictorii;
- g) cererile de orice natură formulate de procuror, de persoana vătămată, de părți și de ceilalți participanți la proces;
- h) concluziile procurorului, ale persoanei vătămate și ale părților;
- i) măsurile luate în cursul ședinței.

(5) Încheierea se întocmește de grefier în termen de cel mult 72 de ore de la terminarea ședinței și se semnează de președintele completului de judecată și de grefier.

(6) Când hotărârea se pronunță în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmește încheierea. *[R.A.: art. 305 și art. 311 CPP 1968]*

Legislație conexă: art. 125 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3243/2022 (M. Of. nr. 1254 și nr. 1254 bis din 27 decembrie 2022).

^[1] Alin. (6) al art. 369 a fost introdus prin art. II pct. 97 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Alin. (2) al art. 370 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 239 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Lit. e) de la alin. (4) al art. 370 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 102 pct. 239 din Legea nr. 255/2013.